

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2437/2021
09.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јована Петковић Бранисављевић, адвокат у ..., против туженог ЈКП „Водовод и канализација“ Панчево, чији је пуномоћник Саша Левнајић, адвокат у ..., ради исплате разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1717/21 од 14.05.2021. године, у седници већа одржаној 09. децембра 2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1717/21 од 14.05.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Основног суда у Панчеву П1 810/19 од 25.02.2021. године у ставу другом и трећем изреке и пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1717/21 од 14.05.2021. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да тужиоцу исплати: на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 20.12.2016. до 20.12.2019. године укупан износ од 82.733,95 динара у одређеним месечним износима и на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде за исхрану у току рада за период од 20.12.2016. до 20.12.2019. године укупан износ од 73.584,01 динар у одређеним месечним износима, са припадајућом законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од 1. у наредном месецу за претходни доспели месец, до исплате, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 61.500,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 810/19 од 25.02.2021. године, у ставу првом изреке дозвољено је поступање по објективно преиначеној тужби од 14.12.2020. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да тужиоцу исплати: на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 20.12.2016. године па до 20.12.2019. године, укупан износ од 82.733,95 динара у појединачним месечним износима са опредељеном законском затезном каматом почев од 01.у наредном месецу за претходни доспели месец и на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде за исхрану у току рада за период од 20.12.2016. године па до 20.12.2019. године, укупан износ од 73.584,01 динар у појединачним месечним износима са припадајућом законском затезном каматом почев од 01.у наредном месецу за претходни доспели месец. У ставу трећем изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 74.386,36 динара са законском затезном каматом од дана извршности првостепене пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1717/21 од 14.05.2021. године, потврђена је првостепена пресуда у ставу другом и трећем изреке и жалба туженог је у том делу одбијена као неоснована и одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији на коју је ревидент указао, Врховни касациони суд је оценио да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011...18/2020, у даљем тексту: ЗПП) да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је запослен код туженог на основу уговора о раду на неодређено време. Уговором о раду од 11.05.2015. године је уговорено да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини која се утврђује годишњим програмом пословања и 1/12 регреса месечно за коришћење годишњег одмора у висини која се утврђује годишњим програмом пословања, па је у складу са назначеним уговором тужени у утуженом периоду тужиоцу исплаћивао накнаду за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у складу са својим програмом пословања за наведене године, па је тако за 2016,

2017, 2018. и 2019. годину накнада трошкова за исхрану у току рада износила 99,97 динара по дану, а накнада за регрес за коришћење годишњег одмора износила је 1.141,22 динара по раднику месечно. Износи досуђени тужиоцу представљају разлику између накнаде трошкова исхране у току рада обрачунате у вредности прописане Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији републике („Службени гласник РС“ број 27/15 од 18.03.2015. године, који је ступио на снагу 26.03.2015. године) и Посебним колективним уговором за јавна и јавно комунална предузећа Града Панчева („Службени гласник РС“ број 59/15) и накнаде тих трошкова исплаћених тужиоцу за утужени период. Висина потраживања утврђена је на основу налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке, који је првостепени суд прихватио, а у складу са којим је тужилац определио тужбени захтев.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су примењујући одредбе члана 10, 105, 106, 107, 108. и 118., те члана 256 и 257. Закона о раду, члана 1, 3, 4, 5. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, правила из одредбе члана 65. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и одредбе члана 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунална предузећа Града Панчева, оценили да тужилац основано потражује разлику због мање исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада и накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора, у складу са Посебним колективним уговорима, да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зарада и других јавних примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада и накнаду за регрес за коришћење годишњег одмора, па су као основан усвојили постављени тужбени захтев.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови на утврђено чињенично стање погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава, са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава, па се на њега, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, а што произлази из одредбе члана 105. став 3. и члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зарadu утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачије тумачење појма зараде нема упориште у закону.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Према одредби члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају и други елементи, осим основице и коефицијената, на основу којих се повећава износ плате, донет за време примене овог закона.

Због тога су, по схватању Врховног касационог суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава ништаве и као такве не могу да производе правно дејство. Цитирани закони су императивног карактера, па колективни уговор не може бити супротан закону (члан 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду), услед чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен, као неоснован.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

На основу члана 165. став 2. Закона о парничном поступку туженом су досуђени трошкови парничног поступка у износу од 61.500,00 динара. Наведени износ обухвата награду пуномоћнику за састав одговора на тужбу у износу од 6.000,00 динара, за састав поднеска од 25. јуна 2020. године износ од 6.000,00 динара, за састав жалбе износ од 12.000,00 динара, за састав ревизије износ од 18.000,00 динара, за награду за заступање пуномоћника на два одржана рочишта (03.07.2020. и 25.02.2021. године) у износима од по 7.500,00 динара и за приступ на једно неодржано рочиште дана 19.11.2020. године износ од 4.500,00 динара. Туженом није досуђена накнада трошкова за састав поднесака од 06.10.2020. године и 29.12.2020. године, јер нису били потребни за ову парницу, као ни накнада судских такси у жалбеном и ревизијском поступку јер захтев за накнаду тих трошкова није опредељен у складу са чланом 163. став 2. ЗПП. Из наведених разлога је према коначном успеху туженог у спору, применом члана 153,

154. и 163, као и применом Тарифе и наградама и накнада трошкова за рад адвоката и Тарифе из Закона о судским таксама, одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић